

Generiek Advies Sectorplannen

Augustus 2022

Vereniging voor Hygiëne en Infectiepreventie in de Gezondheidszorg (VHIG)

Auteurs:

Marty Jacobs

Deskundige infectiepreventie

mjacobs@ggd.amsterdam.nl

06-22316899

Ilse Hazelhorst

Deskundige infectiepreventie

i.hazelhorst@ggdtwente.nl

06-25745925

Inleiding

Als onderdeel van de lange termijn aanpak corona werkt de overheid samen met de sectoren aan een sectorale aanpak. Hierin vraagt het kabinet aan de circa 30 sectoren om in een sector plan hun verschillende preventie- en interventie maatregelen aan te geven. Deze sectorplannen vormen de basis van besluitvorming bij een eventuele nieuwe opleving van het coronavirus in het najaar/winter 2022/2023. Het ministerie van EZK is betrokken bij het opstellen van de plannen en communiceert met de sectoren. Omdat het onderwerp corona belegd is bij het ministerie van VWS, is dit ministerie ook betrokken.

Aanleiding

De sectorplannen zijn opgesteld door de sectoren zelf. Vanuit de sector zelf kwam de vraag of experts kunnen reflecteren op de sectorplannen. Hierop heeft het RIVM o.a. naar de Vereniging voor Hygiëne en Infectiepreventie in de Gezondheidszorg (VHIG) verwezen. De VHIG is de beroepsvereniging voor deskundigen infectiepreventie werkzaam binnen de gezondheidszorg, waaronder ziekenhuizen, verpleeg- en verzorgingshuizen, privéklinieken en de publieke gezondheidszorg. Binnen de VHIG zijn twee deskundigen infectiepreventie die werkzaam zijn in publieke gezondheid geworven die feedback geven op de sectorplannen.

Opdracht

Deze opdracht bestaat uit twee delen, te weten:

- Opdracht 1: Toetsingskader maatregelenladder en een reflectie hierop
- Opdracht 2: Feedback geven op individuele sectorplannen

Afbakening

De auteurs van dit advies hebben zich beperkt tot het geven van adviezen over infectiepreventie basis- en interventie maatregelen en de verwijzing naar bijbehorende richtlijnen of achtergrondinformatie. Over het algemeen gezien zijn de adviezen gebaseerd op een uitwerking van het door het RIVM opgestelde generieke kader met adviezen voor bedrijven en instellingen.¹

Geldigheidsduur

Het coronavirus is voortdurend in ontwikkeling. Op dit moment is de omicron BA.4 en BA.5 dominant. Deze variant veroorzaakt op dit moment milde ziekteverschijnselen. Wanneer er sprake is van een andere situatie zal dit advies moeten worden herzien.

Opdracht 1 Toetsingskader maatregelenladder

De maatregelenladder is grofweg op te delen in twee soorten maatregelen, te weten basismaatregelen (1) en interventie maatregelen (2). Basismaatregelen moeten niet verward worden met interventie maatregelen. Basismaatregelen dienen op dit moment al toegepast te worden, terwijl interventie maatregelen aanvullend genomen kunnen worden op indicatie van de autoriteiten, zoals het RIVM of Veiligheidsregio.

1. Basismaatregelen

Landelijk geldt er nog een aantal corona-adviezen om de verspreiding van het coronavirus te beperken:

- Was vaak je handen
- Hoest en nies in je elleboog
- Klachten? Blijf thuis en doe een test
- Zorg voor voldoende verse lucht
- Haal een vaccin, booster- of herhaalprik.²

1.1 Hygiëne

Handen worden bij voorkeur met water en zeep op de volgende momenten gewassen:

- Bij vuile handen
- Voor het (klaarmaken van) eten; na het aanraken van rauw vlees
- Na toiletbezoek
- Na hoesten, niezen in de handen
- Na neus snuiten
- Na buitenspelen
- Na verschonen van een kind
- Na aaien of knuffelen van (huis-)dieren
- Na schoonmaken

Om op de juiste momenten handen te kunnen wassen moeten de faciliteiten aanwezig zijn. Denk aan goede handenwasgelegenheden met stromend water, voorzien van zeep en handdoekjes. Als er geen handenwasgelegenheid is kun je handalcohol of alcoholgel gebruiken als de handen niet zichtbaar of voelbaar vuil zijn. Controleer of op het etiket van de handalcohol een toelatingsnummer staat en volg de gebruiksaanwijzing.³ Andere manieren om de verspreiding van het coronavirus via handen te beperken zijn het niet schudden van handen en het regelmatig reinigen van contactpunten zoals deurklinken.

Naast goede handhygiëne is een schone omgeving ook belangrijk om overdracht van ziekteverwekkers te voorkomen. Denk aan de juiste schoonmaakmethode of het juist afvoeren van afval. Als uitgangspunt kunnen diverse sectoren de richtlijnen van het Landelijk Centrum voor Hygiëne en Veiligheid (LCHV) gebruiken.⁴ Organisaties en bedrijven waarvoor geen specifieke LCHV-richtlijn is geschreven kunnen gebruik maken van de *Algemene hygiënerichtlijn*.⁵

In de meeste gevallen is schoonmaken met water en zeep of allesreiniger voldoende. Op advies van een arts of specialist kan er een desinfectiemiddel nodig zijn. Bijvoorbeeld bij een duidelijk risico op infectiegevaar, zoals de isolatie van een persoon met corona in een hotelkamer. Hanteer een desinfectiemiddel wat in Nederland toegelaten is. Dit is te herkennen aan een nummer van vijf cijfers eindigend op een N (Nederland). Bijvoorbeeld: 12345N. Een aantal middelen is toegelaten in de hele Europese Unie en dus ook in Nederland, deze zijn te herkennen aan een toelatingsnummer dat er zo uit ziet: EU (European Union)-1234567-0000 of NL-1234567-0000. Volg bij gebruik van desinfectiemiddelen altijd de gebruiksaanwijzingen op de verpakking.⁶

1.2 Thuisblijven bij klachten

Sectoren worden geacht alles in werking te stellen om zowel personeel als klant de mogelijkheid te geven om thuis te blijven bij klachten en bij positieve test de isolatieperiode af te ronden. Dit kan ondersteund worden door bijvoorbeeld een goed thuiswerkbeleid, lessen of bijeenkomsten digitaal te organiseren of een eenvoudige refunding van toegangskaarten voor de klant. Indien gewenst kunnen sectoren ervoor kiezen om de gezondheidscheck in te zetten.⁷

1.3 Ventilatie

In algemene zin helpt verse lucht om de overdracht van het virus te beperken. In de meeste sectorplannen is niet concreet benoemd welke maatregelen de sector neemt op het gebied van ventilatie. Voorbeelden van concrete maatregelen:

- Ventileer 24 uur per dag
- Gebruik en onderhoud het ventilatiesysteem volgens de handleiding
- Controleer of de ventilatiecapaciteit van de ruimte geschikt is voor de gebruiksfunctie
- Raadpleeg een deskundige of er voldoende wordt geventileerd
- Lucht regelmatig (tussen bijeenkomsten, tijdens pauzes).⁸

Het gebruik van CO²-meters kan helpen om inzicht te krijgen in de mate van luchtvervuiling in de ruimte en of er verse lucht toegevoegd moet worden door bijvoorbeeld het openen van een raam.

1.4 Aandacht van kwetsbaren

Het RIVM heeft een aantal risicogroepen gedefinieerd waarbij een besmetting met COVID-19 ernstiger kan verlopen⁹ en geeft voor deze groep aanvullende adviezen om besmetting te voorkomen:

- Vaccinatie
- Bezoek met klachten vermijden en/of testen
- Afstand houden en drukte vermijden
- Blijf bewegen¹⁰

Mensen die kwetsbaar zijn of zich kwetsbaar voelen kunnen zelf deze aanvullende maatregelen nemen, zodoende kan de rest van de samenleving zoveel mogelijk open blijven. Sectoren die veel in aanraking komen met kwetsbaren kunnen hun personeel, bezoekers en/of klanten extra wijzen op de basismaatregelen en aan alle randvoorwaarden, voor bijvoorbeeld het houden van afstand, voldoen.

2. Interventiemaatregelen

Indien de coronacijfers stijgen en de druk op de zorg toeneemt, kunnen er aanvullend op de basismaatregelen ook interventiemaatregelen getroffen worden.

2.1 Afstand houden

Het is niet meer verplicht om 1,5 meter afstand te houden. Maar het blijft wel een veilige afstand. Andere maatregelen om direct onderling contact te beperken zijn het spreiden van drukte, plaatsen van spat- en kuch schermen, het hanteren van looproutes, beperken van reisbewegingen en vaste zitplaatsen van medewerkers en klanten.

2.2 Thuiswerken

Maak met werknemers afspraken om thuiswerken te stimuleren. Ook medewerkers met zorgen over hun gezondheid moeten veilig kunnen werken. Voor werknemers met klachten blijft gelden: blijf thuis en doe een test. Bij een positieve test: ga in isolatie en werk thuis als het kan.

2.3 Persoonlijke beschermingsmiddelen

Een goed mondneusmasker kan bij juist gebruik verspreiding van het coronavirus voorkomen. Een gecertificeerd medisch mondneusmasker werkt beter dan een niet-medisch of zelfgemaakt mondneusmasker. Bij het inzetten van mondneusmasker heeft een medisch mondneusmasker de

voorkeur boven een niet-medische mondneusmasker. Als onderdeel van veilig werken kunnen sectoren medische mondneusmaskers verstrekken aan hun personeel.¹¹

Aanvullende beschermingsmiddelen zoals handschoenen of een faceshield zijn in de bestrijding van het coronavirus niet nodig. Handschoenen zijn bedoeld om vuile handen te voorkomen wanneer men in aanraking komt met lichaamsvocht. Een faceshield biedt spatbescherming en geen ademhalingsbescherming. Aanvullende beschermingsmiddelen kunnen wel nodig zijn wanneer men in aanraking komt met personen die corona positief getest zijn, zoals in de zorg. Hiervoor heeft de branche zelf richtlijnen opgesteld.

2.4 Registratie van klanten/bezoekers

Het registreren van klanten/bezoekers was tijdens eerdere golven nodig voor het informeren van contacten in het kader van bron- en contactonderzoek. Afhankelijk van de richtlijnen rondom contactonderzoek kan het registreren van klanten/bezoeker zinvol zijn. Op dit moment behoort een positief getest persoon zijn contacten te informeren, en kan een registratie van klanten/bezoekers bijdragen aan het voorkomen van verspreiding.¹²

2.5 Coronatoegangsbewijs (CTB)

Het coronatoegangsbewijs is ingevoerd in september 2021. Op dit moment zijn de omstandigheden anders en zien we dat ook gevaccineerden anderen kunnen besmetten. Daarom zou opnieuw bekeken moeten worden op welke manier het CTB kan bijdragen aan het beperken van de verspreiding van corona. De inzet van het CTB als infectiepreventiemaatregel kan op dit moment niet beoordeeld worden door de VHIG, daarom is deze maatregel niet opgenomen in het beoordelingsformulier.

Opdracht 2 Reflectie op de sectorplannen

In totaal zijn 33 sectorplannen aangeleverd die van feedback zijn voorzien. De sector is zelf aan zet om deze feedback te verwerken in de sectorplan. Per sector wordt het format in bijlage 1 ingevuld. De beoordeling is gebaseerd op het toetsingskader van de maatregelenladder. In de beoordeling zijn de richtlijnen van het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM), Landelijke Centrum Infectieziektenbestrijding (LCI) en Landelijk Centrum voor Hygiëne en Veiligheid (LCHV) als uitgangspunt genomen.

Bijlage 1 Beoordelingsformulier sectorplannen

Sector: Kinderopvang

Door: Ilse Hazelhorst

Legenda:

0 = maatregel wordt niet benoemd

1 = maatregel wordt benoemd, maar kan nog aangevuld worden

2 = maatregel wordt benoemd en is volledig beschreven

N.v.t. = niet van toepassing op sectorplan

Basismaatregelen	0	1	2	N.v.t.
Hygiëne		x		
Thuisblijven bij klachten		x		
Ventilatie		x		
Aandacht voor kwetsbaren				x
Opmerkingen: De opmaak in de tabel suggereert dat de basismaatregelen van het RIVM zoals handen wassen, zelftesten bij klachten etc, pas ingaan bij het scenario 'griep+'. Verwijs in uw sectorplan naar de geldende richtlijnen rondom goede ventilatie, zodat een houder weet wat er van hem/haar wordt verwacht.				

Interventiemaatregelen	0	1	2	N.v.t.
Afstand houden			x	
Thuiswerken			x	
Persoonlijke beschermingsmiddelen		x		
Registratie van klanten/bezoekers		x		
Opmerkingen: Registratie van klanten/bezoekers staat niet uitgewerkt, maar ik ga er vanuit dat per groep bekend is wie risico hebben gelopen in het kader van bron- en contactonderzoek.				

Literatuur en verwijzingen

- ¹ RIVM. Adviezen voor bedrijven en instellingen (generiek kader). Geraadpleegd op 12-8-22, via <https://www.rivm.nl/coronavirus-covid-19/adviezen-bedrijven-instellingen>
- ² Rijksoverheid. Adviezen om verspreiding van corona te beperken. Geraadpleegd op 2-8-22, via <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/coronavirus-covid-19/algemene-coronaregels/kort-overzicht-coronamaatregelen>
- ³ RIVM. Handen wassen. Geraadpleegd op 2-8-22, via <https://www.rivm.nl/hygiene/handen-wassen>
- ⁴ RIVM. Hygiënerichtlijnen. Geraadpleegd op 2-8-22, via <https://www.rivm.nl/hygienerichtlijnen>
- ⁵ RIVM. Algemene hygiënerichtlijn. Geraadpleegd op 2-8-22 via <https://www.rivm.nl/hygienerichtlijnen/algemeen>
- ⁶ RIVM. Zorgvuldig schoonmaken in huis. Geraadpleegd op 2-8-22, via <https://www.rivm.nl/zorgvuldig-gebruik-van-desinfecterende-middelen-in-huis>
- ⁷ RIVM. Gezondheidscheck coronavirus. Geraadpleegd op 12-8-22, via <https://www.rivm.nl/documenten/gezondheidscheck>
- ⁸ RIVM. Ventilatie en luchtreiniging. Geraadpleegd op 2-8-22, via <https://www.rivm.nl/coronavirus-covid-19/ventilatie>
- ⁹ RIVM. Risicogroepen en COVID-19. Geraadpleegd op 10-8-22, via <https://www.rivm.nl/coronavirus-covid-19/risicogroepen>
- ¹⁰ RIVM. Adviezen aan mensen die kwetsbaar zijn. Geraadpleegd op 10-8-22, via <https://www.rivm.nl/coronavirus-covid-19/risicogroepen/adviezen-aan-kwetsbare-groepen-mensen>
- ¹¹ Rijksoverheid. Welke mondkapjes mag ik gebruiken? Geraadpleegd op 2-8-22, via <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/coronavirus-covid-19/mondkapjes/welke-mondkapjes-geschikt>
- ¹² RIVM. Informatiebrief positief getest persoon. Geraadpleegd op 5-8-22, via <https://lci.rivm.nl/covid-19-thuis#:~:text=Uit%20uw%20zelftest%20of%20test.contact%20op%20met%20uw%20werkgever>